

RAN-2401003004070001
S. Y. B. SW (Sem.-IV) Examination April - 2026
ભારતીય મૂલ્ય પરંપરા - II
[Total Marks: 25]
સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book

Seat No.:

Student's Signature

પ્ર. 1. નીચેના માંથી કોઈપણ 5 MCQs ના સાચા જવાબ આપો. (દરેકના 2 ગુણ)
10

1. 'ધૃતિ' (Dhruiti) એટલે શું?

(A) પવિત્રતા	(B) ધીરજ
(C) સત્ય	(D) ગુસ્સો
2. સાચું અને ખોટું પારખવાની શક્તિ એટલે?

(A) વિવેક	(B) વૈરાગ્ય
(C) મોહ	(D) કામ
3. મન અને ઈન્દ્રિયો વચ્ચેનો તાલમેલ એટલે?

(A) દમ	(B) શમ
(C) માત્સર્ય	(D) લોભ
4. કુટુંબ પ્રત્યેની ફરક કયા ધર્મમાં આવે છે?

(A) સ્વધર્મ	(B) પારિવારિકધર્મ
(C) યુગધર્મ	(D) રુતમ્
5. 'માત્સર્ય' (Matsarya) એટલે શું?

(A) ઈર્ષ્યા	(B) અહંકાર
(C) લાલચ	(D) ક્રોધ
6. મુશ્કેલીના સમયે કયા ધર્મનું પાલન કરવું જોઈએ?

(A) રાષ્ટ્રધર્મ	(B) આપદધર્મ
(C) સમાજધર્મ	(D) રુતમ્
7. 'શૌચ' (Shaucha) નો અર્થ શું થાય?

(A) પવિત્રતા	(B) ચોરી ન કરવી
(C) વિદ્યા	(D) સત્ય

પ્ર. 2. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો.
15

- પ્ર. 2.(અ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. (બે માંથી કોઈપણ એક) 05
1. કઠોપનિષદની વાર્તામાં નચિકેતાની સત્ય પ્રત્યેની નિષ્ઠા વર્ણવો.
 2. યુધિષ્ઠિરે યક્ષના પ્રશ્નોના ઉત્તર કેવી રીતે આપ્યા?
- પ્ર. 2.(બ) નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. (બે માંથી કોઈપણ એક) 05
1. રાજા શિબિના ત્યાગનું વર્ણન કરો.
 2. રાજા જનકની અનાસક્તિ વિશે ચર્ચા કરો.
- પ્ર. 2. (ક) નીચેના શ્લોકનું ભાષાંતર અને સમજૂતી આપો. (બે માંથી કોઈપણ એક) 05
1. “સાહિત્ય-સંગીતકલાવિહીન:સાક્ષાત્પશુ:પુછ્છવિષાણહીન:।
તૂળંનંખાદન્નાપિજીવમાન:તદ્ભાગધેયંપરમંપશૂનામ્।।”
 2. નાભિષેકોનસંસ્કાર:સિંહસ્યક્રિયતેવને।
વિક્રમાર્જિતરાજ્યસ્યસ્વયમેવમૃગેન્દ્રતા।।

ENGLISH VERSION

- Q. 1. Answer any 5 MCQs from the following. (2 Marks each) 10
1. What does 'Dhruti' mean?
(A) Sanctity (B) Patience
(C) Truth (D) Anger
 2. The power to distinguish between right and wrong is?
(A) Viveka (Conscience) (B) Vairagya
(C) Moha (D) Kama
 3. Alignment between mind and senses is called?
(A) Dama (B) Shama
(C) Matsarya (D) Lobha
 4. Duty for the family falls under which Dharma?
(A) Swadharma (B) Parivarik Dharma
(C) Yuga Dharma (D) Rutam
 5. What is 'Matsarya'?
(A) Jealousy (B) Ego
(C) Greed (D) Anger
 6. Which Dharma should be followed at the time of adversity?
(A) Rashtra Dharma (B) Apad Dharma
(C) Samaj Dharma (D) Rutam
 7. What does 'Shaucha' mean?
(A) Sanctity/Purity (B) Honesty
(C) Vidya (D) Satyam
- Q. 2. Answer the following questions. 15
- Q.2. (a) Answer the following in short. (Any one out of two) 05
1. Describe Nachiketa's commitment to Truth as per the Kathopanishad.
 2. How did Yudhishtir answer the questions of the Yaksha?

Q. 2. (b) Answer the following in short. (Any one out of two)

05

1. Describe the sacrifice of King Shibi.
2. Discuss the detachment of King Janaka.

Q. 2. (c) Translate and explain the following Shloka. (Any 1 out of 2)

05

1. “साहित्य-संगीतकलाविहीनः साक्षात्पशुः पुच्छविषाणहीनः।
तृणं खादन्नापि जीवमानः तद्भागधेयं परमं पशूनाम्॥”
2. नाभिषेको न संस्कारः सिंहस्य क्रियते वने।
विक्रमार्जितराज्यस्य स्वयमेव मृगेन्द्रता॥
